

Vann i plan – Spørsmål, svar og utfordringer til vannregionmyndighetene

1. I forslag til planretningslinjer, omfatter deponering av masse også snø?

Svar: Under punkt 4 i forslag til planretningslinjer, som handler om deponering av masser, har vi i utgangspunktet ikke tenkt på snø. Dersom det er ønskelig at punktet også omfatter snø tar vi gjerne innspill på dette i løpet av høringsperioden. Hvis retningslinja også skal omfatte snø bør det eventuelt presiseres slik at det kommer tydelig fram.

2. Kan det stilles krav om avbøtende tiltak ved forringelse?

Svar: I utgangspunktet skal ikke miljøtilstanden forringes. Dersom det likevel åpnes opp for at tilstanden kan forringes etter vannforskriftens § 12, framgår det av samme paragraf (andre ledd, underpunkt a) at blant annet følgende vilkår må være oppfylt:

- Alle praktisk gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i vannforekomstens tilstand

3. Kan dere si noe mer om hva vannforskriften sier om (a) hensyn til samlet belastning (spesielt med tanke på bruk av § 12) og (b) (påvirkning av) økosystemtjenester?

Svar: I veilederen fra KLD om § 12 (fra 2015) står følgende: *Vurderingene etter § 12 suppleres blant annet av de alminnelige bestemmelsene om bærekraftig bruk i naturmangfoldloven kapittel II.* Side 3 her: <https://www.vannportalen.no/veiledning/veileder-2015-veileder-til-vannforskriften--12/>

Samtidig er det den samla belastningen på økologisk tilstand som vurderes når en vurderer § 12. En ser ikke på forhold som ikke har betydning for økologisk (eller kjemisk) tilstand. Samla belastning gjelder nettopp det å se hvordan ulike påvirkninger virker sammen, og det må en også gjøre når det gjelder økologisk tilstand.

4. Kan kommunen forsterke gjennomføring av tiltak for å begrense avrenning fra jordbruksarealer i planer?

Bakgrunn/Hele spørsmålet:

«Om jeg forstod Ingrid riktig, kan kommunen stille krav til miljøtiltak i landbruket gjennom plan. Dette var ukjent for meg, og dersom det er riktig tror jeg det kan være en viktig nøkkel for å løse våre utfordringer med vannet. Noen av de viktigste tiltak vi kan gjøre for å begrense avrenning fra jordbruksarealer er:

- Redusere mengden gjødsel som spres i arealer der fosfornivået er høyt fra før.
- Begrense høstpløying, særlig i erosjonsutsatte arealer.
- Ha grasdekte soner på jordbruksarealer langs vassdrag, og grasdekte vannveier i forsengkningene av åkeren (i drågene).
- Direktesåing uten jordarbeiding.

- Bruk av fangvekster

Kan kommunen forsterke gjennomføring av noen disse tiltakene gjennom plan? Evt. andre?»

Svar fra Ingrid:

«Spørsmålet som stilles er nokså spesifikke og jeg har ikke anledning til å skrive en liten betenkning.

Da jeg tok opp landbruk og avrenning i mitt innlegg, var dette som nevnt under vurderingen av § 12 i vannforskriften om nye tiltak. Hovedfokuset mitt var ny aktivitet og forholdet til vannforskriften, men det er mulig det ikke kom tydelig nok frem. En må skille mellom hvilke hensyn plan- og bygningsloven åpner for å ivareta gjennom planlegging (herunder miljøhensyn) og rettsvirkningen av kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner i forhold til lovlig igangværende bruk. Som jeg påpekte begrenser rettsvirkningene av planene seg til «fremtidig» arealbruk (se pbl. §§ 11-6 og 12-14).»

5. Flere av kommunene i mine vannområder vurderer å innføre en bestemmelse om bredden av kantvegetasjonen langs vassdrag ved rullering av kommuneplanens arealdel. Vi er imidlertid i tvil på hva som er konsekvensene for arealene som i dag dyrkes som ligger nærmere vassdraget enn det fastsatte bredden.

Vil man kunne fortsette å dyrke disse arealene? eller blir grunneiere automatisk forpliktet til å ha en fast vegetasjonssone og ikke jordarbeide arealene? Eller må bestemmelsen følges opp med en reguleringsplan?

Bakgrunn/Hele spørsmålet:

«Å ha et sunt vegetasjonsbelte langs vassdrag som armerer elvekantene og begrenser avrenning fra nærliggende arealer anses å være et av de viktigste tiltakene vi kan gjøre for å bedre miljøtilstanden i eutrofierte vassdrag. [NVEs veileder om kantvegetasjon](#) indikerer at kommunen kan fastsette bredden av vegetasjonsbeltet i «et enkeltvedtak som har hjemmel i vannressursloven» eller i «rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven». Videre står det at «vedtak om kantvegetasjonens bredde gir ikke grunnlag for krav om erstatning fra grunneier».

Jeg kjenner til eksempler fra andre kommuner som har innført bestemmelser i kommuneplanens arealdel. Eksempel:

«Langs vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes og utvikles en vegetasjonssone på minst 5 meter målt fra kanten av vassdraget.» (Lier kommune, 2019). Flere av kommunene i mine vannområder vurderer å innføre en bestemmelse om bredden av kantvegetasjonen langs vassdrag ved rullering av kommuneplanens arealdel. Vi er imidlertid i tvil på hva som er konsekvensene for arealene som i dag dyrkes som ligger nærmere vassdraget enn det fastsatte bredden.

Vil man kunne fortsette å dyrke disse arealene? eller blir grunneiere automatisk forpliktet til å ha en fast vegetasjonssone og ikke jordarbeide arealene? Eller må bestemmelsen følges opp med en reguleringsplan?»

Svar fra Ingrid:

«Spørsmålet som stilles er nokså spesifikke og jeg har ikke anledning til å skrive en liten betenkning, herunder sette meg inn planbestemmelsene til Lier kommune som det vises til i e-posten.

Når det gjelder vannressursloven § 11, så oppstiller denne en generell plikt til å «opprettholde» kantvegetasjon, ikke en plikt til å rehabilitere kantvegetasjonen der denne alt er fjernet før loven trådte i kraft (se. Ot.prp.nr. 39 1998-99). Dette fremgår også av den aktuelle veilederen fra NVE som det vises til i e-posten.»

6. Innspill/utfordringer vannregionmyndighetene tar med seg i det videre arbeidet:

- Bedre veiledning for hvordan kommune (og andre) skal følge opp og bruke § 12 i vannforskriften.
- Vannregionmyndighetene/fylkeskommunene bør prøve å involvere planleggerne i kommunene mer, f.eks. ved å løfte vann som tema i regionalt planforum.
- Hjelp til med å løfte utfordringene knytta til innlandsvassdrag i innlandskommunene påvirkninga disse har på Oslofjorden. Dette da det kan være pedagogisk utfordrende i en innlandskommune, med «god miljøtilstand» i vannforekomstene, å argumentere for flere tiltak for å bidra til forbedra miljøtilstand i Oslofjorden.